**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**
**Львівський національний університет імені Івана Франка**
**Факультет культури та мистецтв**
**Кафедра театрознавства та акторської майстерності**

**Затверджено**
на засіданні кафедри театрознавства та акторської майстерності
факультету культури та мистецтв
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08. 2024 р.)

Гарант ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»
доц. Мирослава ЦИГАНИК

# Силабус з навчальної дисципліни «Культура сценічного мовлення», що викладається в межах ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво

**Львів 2024**

| | |
|---|---|
| **Назва курсу** | Культура сценічного мовлення |
| **Адреса викладання курсу** | м. Львів, вул. Валова, 18 |
| **Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна** | Факультет культури і мистецтв, кафедра театрознавства та акторської майстерності |
| **Галузь знань, шифр та назва спеціальності** | 02 Культура і мистецтво, 026 Сценічне мистецтво |
| **Викладачі курсу** | Циганик Мирослава Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри театрознавства та акторської майстерності |
| **Контактна інформація викладачів** | myroslava.tsyhanyk@lnu.edu.ua, http://kultart.lnu.edu.ua/employee/tsyhanyk-myroslava-ivanivna, м. Львів |
| **Консультації по курсу відбуваються** | Для прикладу:<br>щовівторка, 10.10-11.30 год. (вул. Валова, 18, ауд. 12)<br>Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача. |
| **Сторінка курсу** | http://kultart.lnu.edu.ua/course/kultura-usnoho-movlennya |
| **Інформація про курс** | Курс розроблено таким чином, щоб студент засвоїв норми усного літературного мовлення української мови, грамотно володів орфоепічними та акцентуаційними правилами вимови; ознайомився зі засобами милозвучності та евфонії української мови, підвищив загальний рівень культури мовлення та спілкування. Тому у курсі представлено як огляд основних концепцій сучасної української літературної мови, так і процесів та інструментів, які потрібні для фахового володіння культурою сценічного мовлення. |
| **Коротка анотація курсу** | Дисципліна «Культура сценічного мовлення» є завершальною нормативною дисципліною зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво (Акторське мистецтво драматичного театру і кіно) для освітньої програми «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається в І семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). |
| **Мета та цілі курсу** | Метою вивчення нормативної дисципліни «Культура сценічного мовлення» є ознайомити студентів з нормами усного літературного мовлення української мови, орфоепічними та акцентуаційними правилами вимови; засобами милозвучності та евфонії української мови, підвищити загальний рівень культури мовлення та спілкування. Цілі вивчення дисципліни сформувати у студентів чітке розуміння основних мовних норм літературної української мови; ознайомити студентів із орфоепічними та акцентуаційними нормами сучасної української літературної мови; добитися розуміння відмінностей між літературною і діалектною вимовою; навчити шукати потрібну інформацію у словниках і довідниках різного типу. |
| **Література для вивчення дисципліни** | **Основна література**:<br>Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Посібник / За заг. ред. О.Сербенської. – Львів, 1994.<br>Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 4-е вид., перер. і доп. – К.,1997.<br>Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.<br>Ревуцький Д. Живе слово. – Львів, 2001.<br>Сербенська О. Основи мовотворчості журналіста в інтерпретації Івана Франка. – Львів, 1993.<br>**Додаткова література**:<br>Багмут А Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонація спонтанного |

| | |
|---|---|
| | мовлення. – К., 1985.<br>Багмут А.Й. Семантика і інтонація в українській мові. – К., 1991.<br>Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. – К., 1994.<br>Гладишева АО. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. – К., 1996.<br>Гоинчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак 3. Словник-довідник з культури української мови. – Львів, 1996.<br>Головащук С І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К., 2001.<br>Гриб В.П Постановка мовного голосу. – Луцьк, 2001. – 26 с.<br>Ґротовський Є. Голос // Театр. Ритуал. Перформер / Пер. з польськ. – Львів, 1999. – С.89 – 112.<br>Залізняк Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва. – К., 2001. – С.5–15.<br>Пванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Вид. 4-е, доповнене. – Дрогобич, 1994. – С.82–107.<br>Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». – К., 2001.<br>Культура української мови: Довідник / За ред. В. М. Русанівського. – К., 1990.<br>Сучасна українська літературна мова / За ред. А. П. Грищенка. – 2-ге вид. – К., 1997.<br>Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За ред. І. Томан. – К., 1996.<br>Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Завдання і вправи. – К., 1995.<br>Українська мова. Енциклопедія. – К., 2001. – Статті: Голос. Органи мовлення.<br>Франко І. Двоязичність і дволичність // Літературно-науковий вісник. – Т.XXX. – Кн.6. – Львів, 1905. – С.231–244;<br>Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені. – К., 1989.<br>Циганик М. Дисципліна «Сценічна мова» у процесі виховання актора (на матеріалах освітньої програми зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво (Акторське мистецтво драматичного театру і кіно)» Львівського національного університету імені Івана Франка) / Баша О., Циганик М. // Актуальні питання гуманітарних наук: Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Випуск 68. Том 1, 2023. С. 35–40.<br>Циганик М. Особливості формування професійних якостей студентів спеціальності «Сценічне мистецтво (Акторське мистецтво драматичного театру і кіно)» // Циганик М., Баша О., Бень Г. Актуальні питання гуманітарних наук. Мистецтвознавство. Вип. 80, том 2, 2024. С. 128–134.<br>**Інтернет-джерела**.<br>http://chtyvo.org.ua/authors/Pohribnyi_Mykola/Orfoepichnyi_slovnyk/<br>https://www.academia.edu › Етикет_і_культура_спілкування_Радевич-В<br>shron1.chtyvo.org.ua › Antonenko-Davydovych › Yak_my_hovorymo<br>*Усю літературу, яку студенти не зможуть віднайти самостійно, у виключно освітніх цілях й без права передачі третім особам надаватиме викладач. Крім рекомендованих, студенти можуть використовувати й інші дослідження, у яких висвітлені окремі навчальні питання.* |
| **Тривалість курсу** | 90 год. |

| | |
|---|---|
| **Обсяг курсу** | 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи |
| **Очікувані результати навчання** | Після завершення цього курсу студент буде :<br>- Знати усі мовні норми сучасної української літературні норми (фонетичні, орфоепічні, орфографічні, лексичні, граматичні, стилістичні тощо); основні функції мови та роль мови в житті суспільства; звуковий склад мови; основні характеристики голосних і приголосних звуків та правила їхньої вимови; евфонічні засоби української мови; формули мовленнєвого етикету та основні ознаки культури ділового спілкування.<br>- Вміти правильно використовувати мовні засоби в різних сферах спілкування; досконало володіти мовними нормами; шукати потрібну інформацію у словниках і довідниках різного типу; правильно вимовляти голосні звуки української мови в наголошеній і ненаголошеній позиціях; правильно вимовляти приголосні звуки і звукосполучення; виправляти акцентуаційні помилки у своєму й чужому мовленні; аналізувати основні чинники, що зумовлюють помилки в наголошенні слів та словоформ; дотримуватися норм милозвучності в усному мовленні й на письмі.<br>Студент набуде таких компетентностей:<br>Загальні компетентності (ЗК):<br>ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, його культури, техніки і технологій.<br>ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.<br>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):<br>СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.<br>СК11.Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.<br>Програмні результати навчання:<br>ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.<br>ПР03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.<br>ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.<br>ПР19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових та етичних аспектів.<br>ПР23. Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними) при створенні та виробництві сценічного твору. |
| **Ключові слова** | Мова, мовний голос, культура мовлення, усне мовлення, орфоепія, орфоепічні норми, звук, фонетична транскрипція, словесний наголос. |
| **Формат курсу** | Очний |
| | Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем |
| **Теми** | ТЕМА 1. Мова і мовлення |

| | |
|---|---|
| | ТЕМА 2. Культура мовлення<br>ТЕМА 3. Усне мовлення – найважливіша форма існування мови як засобу комунікації<br>ТЕМА 4. Невербальні засоби спілкування<br>ТЕМА 5. Мовний голос. Інтонація<br>ТЕМА 6. Акустичні властивості звуків української літературної мови<br>ТЕМА 7. Голосні та приголосні фонеми української літературної мови та їх звукові вияви<br>ТЕМА 8. Словесний наголос. Орфоепічні норми<br>Детальніше у формі СХЕМИ КУРСУ |
| **Підсумковий контроль, форма** | Залік в кінці семестру,<br>усний |
| **Пререквізити** | Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін, достатніх для сприйняття категоріального апарату мовознавства, розуміння джерел української мови |
| **Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу** | Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, тьюторство, студентська розробка і постава інтермедійних сценок), дискусія |
| **Необхідне обладнання** | Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтранет. |
| **Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)** | Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:<br>Бали нараховуються за таким співвідношенням:<br>• семінарські заняття: максимальна кількість балів – 80;<br>• контрольний модуль: максимальна кількість балів – 20.<br>Підсумкова максимальна кількість становить 100 балів.<br><br>Критерії оцінювання семінарських та практичних занять (6 семінарів і 2 практичних заняття – 8*10=80):<br>10-9 балів – студент підготував презентацію, розкрив тему повністю, логічно викладає інформацію, робить висновки, володіє матеріалом на 100%;<br>8-7 балів – студент підготував презентацію, розкрив тему не в повному обсязі;<br>6-5 бали – студент розкрив тему повністю, проте не підготував презентації;<br>4-3 бали – студент розкрив тему частково, не висвітлені всі пункти, матеріал переказує, допускається помилок, виголошує окремі тези;<br>2-1 бали – студент бере участь в обговоренні, ставить питання відповідно до теми семінарського заняття;<br>0 балів – студент не підготував доповіді, участі у роботі семінару не бере.<br><br>Критерії оцінювання модулю:<br>20 балів – студент повністю розкрив проблематику, яка піднімалася в запитанні, навів приклади, висвітлив причинно-наслідкові зв’язки, використав знання, не допустив жодної помилки;<br>19 бали – студент володіє навчальним матеріалом, проте не помітне застосування додаткової рекомендованої літератури при підготовці до модуля, не допустив помилок;<br>18-15 бали – студент розкрив завдання не повністю, проте не допустився помилок; |

| | |
|---|---|
| | 14-10 бали – студент розкрив завдання не повністю, допускається помилок;<br>9-5 бали – студент погано володіє навчальним матеріалом, лише частково дав відповідь на питання;<br>4-1 бали – студент не володіє навчальним матеріалом, має дуже віддалене уявлення про те, що його запитують;<br>0 балів – студент не відповів на запитання.<br><br>**Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуваннння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.<br><br>**Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.<br><br>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. |
| **Питання до заліку.** | 1. Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних знань.<br>2. Нові підходи до вивчення мови.<br>3. Мова і мовлення.<br>4. Мовленнєвий розвиток людини.<br>5. Мовленнєве самовиховання і його роль у становленні особистості артиста.<br>6. Роль рідної мови у професійній діяльності телеведучого й артиста.<br>7. Усне мовлення: загальна характеристика.<br>8. Багатогранність структури і комунікативної специфіки усного мовлення.<br>9. Різновиди усного літературного мовлення.<br>10. Значення ситуативних чинників в усному мовленні.<br>11. Ефірне мовлення.<br>12. Характеристика органів мовлення.<br>13. Правильне дихання – основа доброго голосоутворення. |

| | |
|---|---|
| | Різновиди дихання.<br>14. Вироблення фонаційного дихання.<br>15. Основні властивості людського голосу.<br>16. Звук людської мови як явище акустичне, фізіологічне, психічне, соціальне.<br>17. Усне мовлення: загальна характеристика.<br>18. Багатогранність структури і комунікативної специфіки усного мовлення.<br>19. Різновиди усного літературного мовлення.<br>20. Значення ситуативних чинників в усному мовленні.<br>21. Ефірне мовлення.<br>22. Артикуляція голосних звуків.<br>23. Артикуляція приголосних звуків.<br>24. Поняття про артикуляційну базу – внормовану і невнормовану.<br>25. Акустичні властивості звуків: сила, тривалість, висота, тембр.<br>26. Приголосні фонеми і їх звукові вияви.<br>27. Фонетична транскрипція.<br>28. Асиміляція приголосних.<br>29. Словесний наголос. Орфоепічні норми.<br>30. Усне мовлення в контексті засад класичної риторики. |
| **Опитування** | Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу. |

## СХЕМА КУРСУ

| Тиж. / дата / год.- | Тема, план, короткі тези | Форма діяльності (заняття) (лекція, самостій-на, дискусія, групова робота) | Література. Ресурси в інтернеті | Завдання, год | Термін виконання |
|---|---|---|---|---|---|
| 1<br>2 год | Тема І МОВА І МОВЛЕННЯ<br>1. Поняття «мова і мовлення» в контексті сучасних знань<br>2. Нові підходи до вивчення мови.<br>3. Мова і мовлення.<br>4. Мовленнєвий розвиток людини.<br>5. Мовленнєве самовиховання і його роль у становленні особистості артиста.<br>6. Роль рідної мови у професійній діяльності | лекція | Залізняк Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва. – К., 2001. – С.5–15.<br>Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Вид. 4-е, доповнене. – Дрогобич, 1994. – С.82–107.<br>Кочерган М. П. Загальне мовознавство. – К., 1999. – С.36–46, 47–59.<br>Сербенська О. Основи мовотворчості журналіста в інтерпретації Івана Франка. – Львів, 1993. – С.45–85.<br>Франко І. Двоязичність і дволичність // | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | телеведучого й артиста. | | Літературно-науковий вісник. – Т.XXX. – Річн.8. – Кн.6. – Львів, 1905. – С.231–244; або: у ж. Урок української, 2003, – № 3. – С.12–15. | | |
| | Які факти з життя нашої культури І.Франко використав у праці «Двоязичність і дволичність»?<br>Які підходи відомі Вам щодо трактування двомовності? | Самостійна робота | | 4 год | |
| 2<br>2<br>год. | Написання художньої автобіографії для короткого виступу. Основні методи дослідження мови, їх характеристика. | семінарське заняття | | | |
| 3<br>2 год | Тема ІІ. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ<br><br>1. Зміст поняття «культура мовлення»<br>2. Теоретичні і практичні засади культури мовлення.<br>3. Чинники, що визначають рівень культури усного мовлення. Мовна норма, критерії мовної норми. Літературна мова.<br>4. Мовна агресія як антипод культури.<br>5. Мовленнєва культура в контексті мовної політики Держави.<br>6. Проблеми культури ефірного мовлення.<br>7. Поняття «лінгвістична екологія». | лекція | Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Посібник / За заг. ред. О. Сербенської. – Львів, 1994.<br>Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 4-е вид., перер. і доп. – К.,1997.<br>Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.<br>Головащук С І. Російсько-український словник сталих словосполучень. – К., 2001.<br>Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. – Львів, 1996.<br>Караванський С. Пошук українського слова, або боротьба за національне «Я». – К., 2001.<br>Культура української мови: Довідник / За ред. В.М.Русанівського. – К., 1990.<br>Непийвода Н. | Вивчення практичного досвіду львівських театрів у дотриманні норм української літературної мови. Перегляд вистав та аналіз телепередач з метою аналізу усної мовної культури. (10 год) | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | Практичний російсько-український словник. Найуживаніші слова і вислови. – К., 2000.<br>Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К., 2001.<br>Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. – К.,2001.<br>Томан І. Мистецтво говорити. – К., 1996. | | |
| | Схарактеризуйте рекомендовану працю Б.Антоненка-Давидовича.<br>Орієнтовний план:<br>1) коротка довідка про автора, 2) бібліографічні дані, 3) структура роботи, 4) чим корисна праця д журналістів-практиків, 5) що нового Ви дізналися з книги.<br>Схарактеризуйте розділ з "Антисуржика", який Ви засвоїли.<br>Назвіть типові помилки, які допускають, уживаючи іменникові форми.<br>Які помилки допускають, уживаючи прикметникові форми?<br>Які помилки допускають, уживаючи числівникові форми? | Самостійна робота | | 8 год | |
| 4<br>2 год | Розкрити поняття «культура мовлення».<br>Назвіть основні критерії мовної норми. | семінарське заняття | | | |
| 5<br>2 год | ТЕМА ІІІ. УСНЕ МОВЛЕННЯ – НАЙВАЖЛИВІША ФОРМА ІСНУВАННЯ МОВИ | лекція | Баранник Д.Х. Усний монолог. – Дніпропетровськ, 1969.<br>Баранник Д.Х. Стилістика усного | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | ЯК ЗАСОБУ КОМУНІКАЦІЇ<br><br>1. Усне мовлення: загальна характеристика.<br>2. Багатогранність структури і комунікативної специфіки усного мовлення.<br>3. Різновиди усного літературного мовлення.<br>4. Значення ситуативних чинників в усному мовленні.<br>5. Ефірне мовлення. | | мовлення // Сучасна українська літературна мова. Стилістика. – К., 1973.<br>Сербенська О., Волощак М. Актуальне інтерв'ю з мовознавцем. – К., 2001. – С.27–65.<br>Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000. Статті: Усна мова; Усна публічна мова. | | |
| | Охарактеризуйте кожен із названих типів. За якими ознаками можна встановити певний тип?<br>I. Безглузда людина. II. Позитивна людина. III. Всезнайко. IV. Балакун. V. Боягуз. VI. Неприступний. VII. Незацікавлений. VIII. «Велике цабе». | Самостійна робота | | 8 год | |
| 6.<br>2год. | Підготувати виступи на теми:<br>а. характерні особливості усного мовлення;<br>б. українські говірки – середовище функціонування усного мовлення;<br>в. народна творчість: особливості її вияву в усній формі;<br>г. моє мовне середовище;<br>д. особливості сценічного мовлення | практична робота | | | |
| 7<br>2 год | ТЕМА IV. НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ СПІЛКУВАННЯ | лекція | Гоян В.В. Кольористика та зображальна естетика інформаційної телевізійної програми // | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | 1. Наука про невербальні засоби спілкування.<br>2. Універсальне й ідіоетнічне в невербальному спілкуванні.<br>3. Невербальні засоби спілкування у практиці актора.<br>4. Невербальна комунікація і сцена. | | Журналістика. Вісник. – Вип.8. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К,, 2000. – С.80-87.<br>Корніяка О. Мистецтво ґречності. – К., 1995.<br>Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001. –С.63–83.<br>Содомора А. Рука // Просценіум. – 2002. – № 1, № 2.<br>Чмут Г.К. Культура спілкування. – Хмельницький, 1996. – С.145. | | |
| | Заповніть карту спостереження № 2. | Самостійна робота | | 8 год | |
| 8<br>2 год | Пояснити, який ефект можливий від застосування кожного з невербальних засобів спілкування. | Семінарське заняття | | | |
| 9<br>2<br>год. | ТЕМА V. МОВНИЙ ГОЛОС. ІНТОНАЦІЯ.<br><br>1. Характеристика органів мовлення.<br>2. Правильне дихання – основа доброго голосоутворення. Різновиди дихання.<br>3. Вироблення фонаційного дихання.<br>4. Основні властивості людського голосу.<br>1. Роль інтонації в усному мовленні.<br>2. Значення інтонування для мовлення артиста. Хиби інтонування.<br>3. Актуальне членування речення.<br>4. Паузи, їх різновиди та роль в усному мовленні.<br>5. Розділові знаки | лекція | Бабич Н.Д Основи культури мовлення. – Львів, 1990. – С.140 – 222.<br>Гриб В.П Постановка мовного голосу. – Луцьк, 2001. – 26 с.<br>Ґротовський Є. Голос // Театр. Ритуал. Перформер / Пер. з польськ. – Львів, 1999. – С.89 – 112.<br>Ревуцький Д. Живе слово. – Львів, 2001. – С.24 – 31.<br>Українська мова. Енциклопедія. – К., 2001. – Статті: Голос. Органи мовлення.<br>Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені. – К., 1989. – С.279 – 321.<br>Багмут А.Й. Семантика і інтонація в українській мові. – К., 1991.<br>Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | та інтонація.<br>6. Партитура тексту.<br>7. Основні параметри голосу артиста. | | Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. – К., 1994.<br>Багмут А Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонація спонтанного мовлення. – К., 1985.<br>Померанцев І. Ремесло “Радіо” // Телевізійна- й радіожурна- лістика (історія, теорія, практика, погляд у майбутнє): Збірник науково-методичних праць. – Вип.2. – Львів, 1999. – С.252–265.<br>Ревуцький Д. Живе слово. – Львів, 2001. – С. 75–77, 88–89,102.<br>Черкашин Р.О. Художнє слово на сцені. – К., 1989. – С.34–66.<br><br>Гладишева АО. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. – К., 1996.<br>Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За ред. І.К.Білодіда. – К., 1969. – С.43–49.<br>Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – 2-ге вид. – К., 1997. – С.13 – 17.<br>Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Завдання і вправи. – К., 1995. – С.10–35.<br>Пілецький В. Практичні завдання з фонетики та фонології сучасної української літературної мови. – Львів, 2001. – С.4–21. | | |
| | Написати есе про один із елементів | Самостій на робота | | 6 год | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | невербального спілкування – «Руки», «Очі», «Усмішка», «Голова» і под. | | | | |
| 10<br>2 год | Схарактеризувати кожну з чотирьох частин голосового апарату.<br>Види інтонації | семінарське заняття | | | |
| 11<br>2 год | ТЕМА VI. АКУСТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ЗВУКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ<br><br>1. Звук людської мови як явище акустичне, фізіологічне, психічне, соціальне.<br>2. Артикуляція голосних звуків.<br>3. Артикуляція приголосних звуків.<br>4. Поняття про артикуляційну базу – внормовану і невнормовану.<br>5. Акустичні властивості звуків: сила, тривалість, висота, тембр. | лекція | Гладишева АО. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність. – К., 1996.<br>Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / За ред. І.К.Білодіда. – К., 1969. – С.43–49.<br>Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. – 2-ге вид. – К., 1997. – С.13 – 17.<br>Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. Завдання і вправи. – К., 1995. – С.10–35.<br>Пілецький В. Практичні завдання з фонетики та фонології сучасної української літературної мови. – Львів, 2001. – С.4–21.<br>Інтернет-джерела.<br>http://chtyvo.org.ua/authors/Pohribnyi_Mykola/Orfoepichnyi_slovnyk/ | Аналіз типових акцентуаційних помилок, їхні причини. Дослідження українського мовленнєвого етикету та його значення в системі української мови.<br>(4 год) | 19.11.2019–03.12.2019 |
| | Опрацюйте статтю Голос у Словнику української мови, у Словнику епітетів української мови. Зверніть увагу на те, а) за яким принципом побудовано статті; б) виписати кілька означень до цього слова. | Самостійна робота | | 4 год. | |
| 12<br>2 год | Назвати фонеми, головних та | Семінарське заняття | | | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | приголосних вияв у відповідності до артикуляційних ознак | | | | |
| 13<br>2 год | ТЕМА VII. ГОЛОСНІ ТА ПРИГОЛОСНІ ФОНЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ ТА ЇХ ЗВУКОВІ ВИЯВИ<br>1. Поняття фонеми.<br>2. Система голосних та приголосних фонем, їх класифікація.<br>3. Позиційні й комбінаторні вияви голосних та приголосних фонем. | лекція | Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – 4.1. –4-е вид. – К., 1972. – С.101–107.<br>Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1981. | Пошуки шляхів підвищен-ня особистої культури мовлення. (2 год) | 29.11.2019–03.12.2019 |
| | Вивчити напам’ять Пролог до «Мойсея». | Самостійна робота | | 10 год | |
| 14<br>2 год | Творення та вимова деяких граматичних форм у літературному мовленні. | семінарське заняття | | | |
| 15<br>2 год | ТЕМА VIII. СЛОВЕСНИЙ НАГОЛОС. ОРФОЕПІЧНІ НОРМИ<br>1. Наголос, його різновиди.<br>2. Основні норми наголошування сучасної української літературної мови.<br>3. Типові акцентуаційні помилки, їхні причини.<br>4. Особливості діалектного наголошування.<br>5. Способи самотренування нормативної вимови. | лекція | Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – 4.1. –4-е вид. – К., 1972. – С.101–107.<br>Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1981.<br>Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П.Грищенка. 2-ге вид. – К., 1997. – С.32–34.<br>Сучасна українська мова / За ред. О.Д.Пономарева. – 2-е вид. К., 2001. – С.10–14.<br>Інтернет-джерела.<br>http://chtyvo.org.ua/authors/Pohribnyi_Mykola/Orfoepichnyi_slovnyk/ | Виконання вправ для покращення функціонування мовленнєвого апарату. (2 год) | 13.12.2019–17.12.2019 |
| | У художньому тексті – періодичній конструкції – помітити межу | Самостійна робота | | 10 год | |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | підвищення, злам, паузу перед пониженням інтонації, логічні наголоси в І і ІІ частинах періоду. | | | | |
| 16<br>2 год | Назвати голосний звук, який має таку артикуляцію:<br>а) Голосові зв'язки дрижать. Задня частина язика високо піднята до м'якого піднебіння. Губи сильно заокруглені і витягнуті вперед.<br>б) Голосові зв'язки дрижать. Задня частина язика трохи піднята до м'якого піднебіння. Рот широко розкритий, губи не заокруглені.<br>в) Голосові зв'язки дрижать. Задня частина язика середньо піднята до м'якого піднебіння. Губи трохи заокруглені.<br>г) Голосові зв'язки дрижать. Язик середньо піднятий до передньої частини піднебіння. Губи дещо розтягнуті в обидва боки.<br>ґ) Голосові зв'язки дрижать. Язик піднято до передньої частини піднебіння трохи вище від середнього положення. Губи трохи розтягнуто.<br>д) Голосові зв'язки дрижать. Язик сильно просунутий уперед до твердого піднебіння. Губи нейтральні. | Практична робота | | | |
| | Написання модуля | | | | |